

התארגנות בקבוצת "ידיעות אחרונות"

בתחילת פברואר, כחודש ימים לאחר הקמת ארגון העיתונאים, החל מהלך ההתארגנות בקבוצת "ידיעות אחרונות". הראשונים מבין כלי התקשורת הנמנים עם הקבוצה שיצאו למהלך ההחתמות היו עיתונאי אתר האינטרנט ynet. חששם הכבד מפני המשבר שפוקד את הענף ושמעות עיקשות על מהלכי פיטורים, אמורים היו לסחוף אותם אחר רעיון ההתארגנות כמהלך מנע לשמירה על עתידם המקצועי, אך למעט כ-30 עובדים שהצטרפו למהלך בשעותיו הראשונות, חששו רבים מהם מנחת זרועה של ההנהלה ונקטו עמדה אדישה ומסתייגת. בין מאמצי השכנוע וההסברה שנקטו ראשי ההתארגנות בחשאי הם שיגרו מכתב לעידוד רוחם של העיתונאים, אך זה נחשף ככל הנראה לעיני ההנהלה והעמיד את ההתארגנות בסכנה. ואכן, לא חלפה יממה ושלושה ממובילי ההתארגנות — תני גולדשטיין, הכתב הכלכלי הוותיק, ג'וני זילבר, עורך מדור המחשבים, ואראלה גניסלב, עורכת עמוד הבית — זומנו לשימוע לפני פיטורים. את הסיבה הרשמית לפיטורים תלתה ההנהלה במצבו הכלכלי הקשה של הענף וקריסת מודל הפרסום בשוק המחייב צעדי התייעלות, אך לאיש לא היה ספק אשר למניע האמיתי המסתתר מאחורי המהלך — חיסול ההתארגנות. הפגיעה המיידית במחוללי ההתארגנות והרוח החיה מאחוריה התסיסה את האווירה הקודרת במערכת וזרעה פחד בעובדי האתר, שראו במהלך מסר חד מצד ההנהלה למי ששוקלים להצטרף להתארגנות. מכתב הבהרה ששיגרו עורך האתר יון פדר והמנכ"ל אבי בן טל, שבו הביעו את כאבם בגין "הקריעה בבשר החי של כמה מן הטובים שבחברינו", לא הרגיע את הרוחות ולא הפיג את התחושות הקשות במערכת.

לראשונה עמד "ארגון העיתונאים" בפני מבחן משמעותי. תחושת האופוריה שאחזה במייסדיו עם הקמתו חודש קודם לכן התחלפה בחשש כבד לעתידו. מהלך הפיטורים לא איים על עתיד התארגנות עובדי ynet בלבד, אלא גם על עתידן של יתר ההתארגנויות בענף, שחלקן היו בעיצומן וחלקן היו בהכנות קדחתניות אחרונות לקראתן. על כן, ב-19 בפברואר נזעק ארגון העיתונאים לבית הדין לעבודה בבקשה להשיב

לאלתר את המפוטרים לעבודתם ולהסיר מעל ראשם את חרב הפיטורים. "זה אירוע שזעזע את כל הענף," מסביר טרצ'יצקי. "כולם היו בתחושת אופוריה מהקמת הארגון ובום, בא מוזס, מפיל את החרב על שלושה מובילי ההתארגנות ומאותו רגע כמעט אף אחד לא הצטרף לארגון. זה פשט בכל מערכות העיתונים והטלוויזיה. כולם ראו מה קרה ופחדו. זו התארגנות במקום גדול, הייתה לכך משמעות, זו התארגנות שאם היא הייתה נכשלת היא הייתה יכולה לשבור את כל המהלך."

שלושה חודשים התקיים הדיון המשפטי בעניינו של תני גולדשטיין, ובמהלכם הוסיפה ההנהלה להתנגד למהלך ההתארגנות, ובין היתר הגיעה להסדר פרישה עם מי שעמדה אף היא בפני פיטורים, אראלה גניסלב, הדמות הדומיננטית באתר, שעזיבתה בעיצומו של מהלך ההתארגנות הותירה את העובדים הזוטרים חסרי אונים. אף-על-פי-כן, עלה בידם של המארגנים לשקם את מהלך ההתארגנות, להשיג את שליש החתימות הדרושות להכרה ביציגות ולהגיש ב-20 במאי למנכ"ל האתר את מכתב ההודעה בדבר היותו הארגון היציג בקרב עיתונאי ynet. באותה עת, ערב ההכרזה על היציגות בשמונה כלי תקשורת במסגרת "יום הוועדים הגדול", פסק בית הדין לעבודה שגולדשטיין יוחזר לעבודתו. אך שוב התפוגגה תחושת האופוריה עם התנגדותה של ההנהלה להכיר בהתארגנות ולנהל עמה משא ומתן להסכם קיבוצי. מסע ההתארגנות שהחל בבית הדין לעבודה בסוגיית פיטוריהם של מובילי ההתארגנות, עבר כעת שוב בין כתליו, הפעם בסוגיית היציגות. לאחר שעמעמה את טיעוניה נגד ההתארגנות, טענה ההנהלה שאין להכיר בהתארגנות של העיתונאים כיחידת מיקוח נפרדת, אלא אם כן יצרפו את כלל העובדים במקצועות השונים באתר.

באוקטובר 2013 אומנם הכיר בית הדין האזורי לעבודה בארגון העיתונאים כארגון היציג של עובדי ynet, אך יחד עם זאת קבע כי זו יחידת מיקוח זמנית למשך שנתיים, ובמהלכן נדרש ארגון העיתונאים לצרף להתארגנות את יתר העובדים באתר ליחידת מיקוח אחת: "יחידת המיקוח הנכונה ביותר עבור עובדי ynet היא זו הכוללת את כל העובדים, ללא פיצול בין עיתונאי למי שאינו עיתונאי," נכתב בפסיקה שהוציא

תחת ידו השופט דורי ספיבק. על כן הגיש ארגון העיתונאים ערעור לבית הדין הארצי לעבודה. "כולם חשבו שהפסיקה היא ניצחון גדול שלנו כי בית הדין הכיר ביציגות," אומר טרצ'יצקי. "אבל אנחנו הבנו שזו פסיקה מאוד גרועה. ידענו שהיא עלולה ליצור מציאות חדשה, שבה כל מעסיק יטען שאנחנו חייבים לארגן את כל העובדים שלו, לא רק את העיתונאים. אנחנו לא יכולים לעשות את זה. באופן מסורתי העיתונאים תמיד היו מאוגדים ביחידת מיקוח נפרדת. זה מאוד חיוני לחופש העיתונות, כי הסיבה שהעיתונאים מתאגדים היא בין היתר כדי לשמור על המעמד המקצועי שלהם. אם הם יהיו ביחידת מיקוח מורחבת יחד עם אנשי פרסום זה עלול ליצור בעיות קשות. איך הם יאבקו נגד התופעה של פרסום סמוי, למשל. זו בעיה."

רק באוגוסט 2014 תם מסע ההתארגנות של עובדי ynet, עם פסיקתה של שופטת בית הדין הארצי לעבודה, לאה גליקסמן, שקיבלה את עמדת ארגון העיתונאים. בפסק דין מפורט ונוקב ציינה השופטת את חשיבותה של התארגנות העובדים בענף התקשורת, ובכללה את החשיבות שהיא רואה בשמירה על יחידת מיקוח נפרדת לשמירה על חופש העיתונות והדמוקרטיה.

סוגיית יחידת המיקוח בענף התקשורת עלתה שוב באביב 2012, בניסיון התארגנות עובדי "כלכליסט", אתר החדשות הכלכלי הנמנה עם קבוצת "ידיעות אחרונות". הנהלת הקבוצה, שהייתה שרויה בעיצומו של מאבק עובדי ynet להכרה בהתארגנות, אומנם לא פיטרה את מובילי ההתארגנות כפי שנהגה בהתארגנות עובדי ynet, דבר שהקל על מובילי ההתארגנות לנהל מהלך החתמה יעיל שהסתיים תוך זמן קצר בהחתמת שליש מעובדי האתר, אך היא סירבה להכיר בהתארגנות ודבקה בעמדתה בסוגיית יחידת המיקוח, שאותה העמידה זה מכבר כאתגר בפני המערכת המשפטית. לאחר התלבטות החליטו ראשי ארגון העיתונאים שלא להיגרר למאבק המשפטי, אלא להרחיב את מהלך ההחתמה על כלל עיתונאי "ידיעות אחרונות" — אתגר מהקשים שהציב לעצמו ארגון העיתונאים בעת ההיא.

היו אלה ימים שבהם חוו עובדי "ידיעות אחרונות" את המשבר

הכלכלי הכבד זולג ומתפשט לעברם. צעדי התייעלות, פיטורי עיתונאים בקבוצה וקיצוצי שכר דיפרנציאליים וחד צדדיים ערערו את ביטחונם התעסוקתי של העובדים. הם הביטו בדאגה ביד הקשה שנקטה ההנהלה בהתארגנות ynet ובמתרחש ביתר כלי התקשורת שהתארגנו באותה עת, הבינו כי עתידם התעסוקתי עלול להיות דומה, והחליטו לקבל על עצמם אחריות לגורלם ולהתארגן תחת ההסתדרות. "היו אנשים שהגיבו כמו אדם צמא שמוצא מים במדבר," אומרת עינת פישביין, ממייסדי ארגון העיתונאים וממובילי ההתארגנות ב"ידיעות אחרונות". "לעומתם היו אנשים מבוהלים שפחדו לדבר איתי, והיו גם לא מעט שהתנגדו לכל הנושא של עבודה מאורגנת בכלל ולנושא ההסתדרות בפרט, בהם עיתונאים מאוד בכירים."

עזיבתם של ארבעה עיתונאים ממובילי ההתארגנות בעיצומו של מהלך ההחתמה העמידה את ההתארגנות בסכנה. לתוך הוואקום שנוצר ניסו לחדור פעילי ארגון העיתונאים, שנדרשו להחתים כמאה עיתונאים נוספים כדי להשיג את שליש החתימות הנדרש להכרה ביציגות. "היה קשה מאוד לשכנע מישהו להוביל את מהלך ההחתמה מתוך העיתון," מסביר טרצ'יצקי. "נכנסתי אישית לשכנע עיתונאים. הבניין הישן בידיעות היה מבצר, היה קשה להגיע לעיתונאים. כדי להגיע אליהם היינו צריכים לתאם מול ההנהלה את הכניסה, והורשינו להיכנס רק בשעות שהמערכת הייתה שוממת."

ביולי 2013, שנה וחצי אחרי הקמת ארגון העיתונאים, נכבש אחד המעוזים החשובים בעיתונות הכתובה, לאחר שמובילי התארגנות עיתונאי "ידיעות אחרונות" החתימו שליש מעובדי העיתון על הצטרפות לארגון העיתונאים תחת ההסתדרות. הנהלת העיתון, שראתה בחשש את המאבק

המר שניהל נגדה "ארגון העיתונאים" באתר ynet, ביקשה להדוף את הארגון האקטיביסטי מדי לטעמה, והודיעה על הכרתה בארגון המתחרה הוותיק, "אגודת העיתונאים", כארגונם היציג של העיתונאים. הסוגיה שהגיעה לפתחו של בית הדין לעבודה ונידונה לאחר מכן בהליך גישור שלא הביא את הצדדים להסכמה, הוכרעה בהחלטת בית הדין ולפיה ל"ארגון העיתונאים" הצטרפו שליש מתוך כלל עובדי העיתון, ולפיכך הוא הארגון היציג.